

Zöld könyvtár a mindennapokban

Az Óbudai Platán Könyvtár és Ezüsthelyi Könyvtára

Szépvolgyi Katalin
igazgatóhelyettes
szepvolgyi.katalin@kszki.obuda.hu

Az Óbudai Platán Könyvtár

- ✿ Fenntartó: III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat
- ✿ Települési közkönyvtár; látogatóközönség: családosok, nyugdíjasok, aktív dolgozók aránya nő
- ✿ Állomány: 70.000 dokumentum (Ezüsthegyi Könyvtár: 25.000)
- ✿ Felnőtt, gyermekkönyvtári és kamasz részleg, folyóirat-olvasó, tanulósarok, kert
- ✿ Internet-hozzáférés, wifi, technikai szolgáltatások, terem-bérlés, kert-bérlés
- ✿ Speciális szolgáltatások: Könyvet Házhoz, Óbudai KönyvMegálló, mozgókönyvtár, zöld könyvtári szolgáltatások
- ✿ Részvétel kerületi kulturális projektekben, kulturális közösségi színtér
- ✿ Szoros kapcsolat a helyi kulturális intézményekkel és a helyi civil szervezetekkel, közösségekkel
- ✿ Munkatársak száma: 13 fő (Ezüsthegyi Könyvtár: 3 fő)

Története

1950-es évek közepe: Textilipari Dolgozók Szakszervezetének Központi Könyvtára

1979. A vonzáskörzetében élő lakosság részére is szolgáltatott.

1999. Az önkormányzat megalapította a szakmailag önállóan működő **Platán Közművelődési Könyvtárat.**

2000. Társbérlokként, jelenlegi helyére az Aquincum Általános Iskola épületébe költözött.

2004. Megnyílt a Békásmegyeri Közösségi Házban a **fiókkönyvtár.**

2018. Megnyílt új helyén a fiókkönyvtár **Ezüsthegyi Könyvtár** néven.

„Hálózata”

Központi könyvtár – Platán Könyvtár
1031 Bp., Arató Emil tér 1.

Fiókkönyvtár – Ezüsthegyi Könyvtár
1038 Bp., Ezüsthegy u. 16.

A zöldülő könyvtár

Központi könyvtár: 2016

- ✿ Elköteleződés
- ✿ Ökosarok
- ✿ Öko rendezvények és kiállítások megjelenése a kínálatban
- ✿ Szabadtéri közösségi tér és olvasóterem (rajztábla, játékok, piknikpad, bútorok)
- ✿ Szelektív hulladékgyűjtés
- ✿ Papír alapú adminisztráció csökkentése
- ✿ Növények beszerzése, kertszépítés
- ✿ Csatlakozás a „TeSzedd” önkéntes mozgalomhoz
- ✿ KönyvMegállók program fejlesztése

Fenntartó önálló projektje: „ **Az Óbudai Platán Könyvtár "zölddé" válása**”

KönyvMegálló program

2012 -

7 felnőtt (2 okospad), 5 gyerek, 1 Sziget KönyvMegálló

Cél:

- ✿ az írásos kultúra terjesztése
- ✿ az olvasáskultúra népszerűsítése
- ✿ találkozási pont, közösségépítő helyszín
- ✿ ösztönzik az önkéntesség és az adományozási kedvet
- ✿ modern technológiát szemléltető külső + innovációs fejlesztések
→ fiatalabb korosztály
- ✿ környezetbarát mód

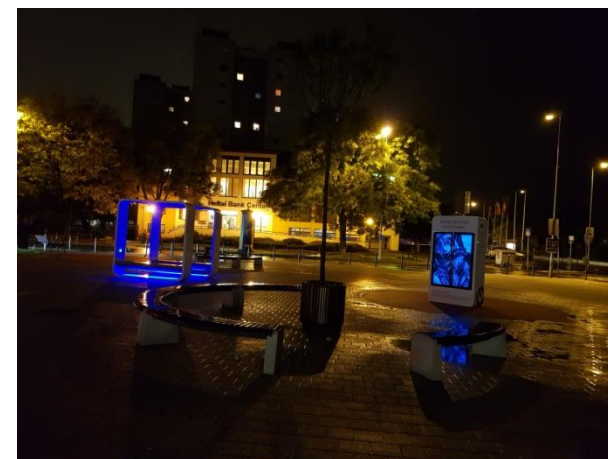
Környezettudatos KönyvMegállók

KönyvMegálló szekrények

✿ „újrahasznosítási pontok”

Okospadok

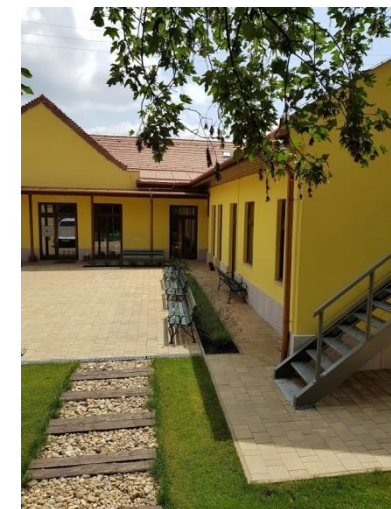
- ✿ megújuló energiaforrással működnek (napelemek)
- ✿ biztosítják az áramot az okos eszközök töltéséhez: USB-port, érintős
- ✿ wifi hotspot
- ✿ éjszaka LED-ek világítják meg az olvasóteret
- ✿ mini időjárás állomások: monitorozzák a környezet változásait (hőmérsékletet, UV-szint, levegőminőség, páratartalom, légnyomás)

Fordulópont : Ezüsthegyi Könyvtár

2004. június 1. Békásmegyeri Községi Ház (60 m², teremkönyvtár, 10.000 kötet) →
2018. július 2. Ezüsthegy u. 16. (231 + (23) + 638 m², 24.000 kötet; Hadrianus Fejlesztési Program)

A zöld könyvtár felé vezető út

Intézményi elköteleződés

Zöld önkormányzat

Elhelyezkedés és vonzáskörzet

Ingatlan egyedi jellege

Épületgépészet és energiatakarékos
rendszerek

Ezüsthegy team

Zöld működés
Zöld könyvtár

Épületgépészet

Egyes gépészeti elemek környezettudatos épületminősítési rendszerek előírásai szerint épültek. Energiahatékony fűtési és világítási rendszer.

Gáz: nincs

Áram: kis fogyasztás az energiatakarékos rendszerek miatt

Fűtés: Daikin hőszivattyús fűtés alacsony tarifás energiával üzemeltetve (a szükséges teljesítménynek a 80 %-át a környezeti levegő hőtartalmát hasznosítva a környezetből nyeri), mennyezet- és padlófűtés

Világítás: minden mesterséges fényforrás LED-es, világítótestek átlag élettartama 25-30 év, tetősík ablakok (bevilágítók), pavilonablakok

Nyílászárók: természetes fa anyagból, argon gázzal töltött hőszigetelt üveg

IT: Network-Attached Storage (NAS) = hálózati adattároló rendszer

Felkészülés a zöld működésre

- ✿ Igényfelmérés (2017)
- ✿ Egyeztetések helyi civil (zöld) szervezetekkel, közösségekkel
- ✿ Kiemelt gyarapítás: öko szakkönyvek (felnőtt, gyerek), folyóiratok
- ✿ Zöld, szemléletformáló rendezvénykonceptió
- ✿ Tematikus öko foglalkozáskonceptió gyerekeknek (könyvtári környezetben, pedagógiai programhoz kapcsolódva)
- ✿ Szabadtéri lehetőségek

Zöld szemlélet

Cél: a könyvtári alapfeladatokon túl

- ✿ az öko szemlélet a könyvtár életében folyamatosan jelen legyen
- ✿ a fenntartható fejlődés, a környezetvédelem és környezettudatos magatartás népszerűsítése
- ✿ a könyvtárhasználó gyerekek felelősségre nevelése, érzékenyítése
- ✿ a fenntartói és helyi öko kezdeményezések támogatása, aktív részvétel

Zöld megvalósulások

- ✿ „Ökosarok” különgyűjtemény felnőtteknek és gyerekeknek
- ✿ Szabadtéri olvasóterem (gyerekkönyvállomány, bútorok)
- ✿ Aktív együttműködések helyi civil (zöld) szervezetekkel, közösségekkel (kert kialakítása, fűszer-növények, levendula, szaktanácsadás)
- ✿ Partnerként az élhető, fenntartható „település” megteremtésében: kerületi komposztáló és zöld-hulladék-gyűjtő program, Takarítsuk ki ...!, Nézzünk szembe a klímaváltozással (szemléletformálás)
- ✿ Partnerként a zöld akciókban: Passzold vissza, Tesó!, Magház, PlantTogether, Beporzók Napja
- ✿ Elektromos autó (NISSAN e-NV200 Acenta Aut. 40) + e-töltőpont; biciklitároló
- ✿ Szelektív hulladékgyűjtés beltéren és kültéren
- ✿ Növények beszerzése, kertszépítés
- ✿ Nemdohányzó intézmény
- ✿ Mindennapi működés: papíralapú adminisztráció minimalizálása; öko vagy újrahasznosított alapanyagból készült eszközök, tárolók, játékok; könyvvásár, 100 Ft-os könyvek

Zöld rendezvények

- ✿ **Gyógynövényekkel a testi-lelki egészségért** (Slow Food, Tündéerkert) ; **Békási Klímakör**
- ✿ Ismeretterjesztő előadások: Madárvonulás, Spájz, Klímamentő hétköznapiak
- ✿ **Családi zöld kuckó – öko klub** (cél a környezettudatosságra nevelés és az egészséges életmód szokásainak kialakítása, erősítése a családban, hasznos tippek): Kenyeres pajtás, Fenyővarázs, Újrapapír a háztartásban, Párnacsata, Én kis kertem, Karácsonyi nulla hulladék, Beporzók Napja
- ✿ Könyvtári tematikus (zöld) foglalkozások: Fűben-fában orvosság, Én kis kertem kerteltem
- ✿ Kreatív foglalkozások, népi játszóházak: Tejben-vajban, Adventi mézesbábos, Magvarázs, Erdőkerülő, Pásztorünnep, Luca napi játszóház, Kukoricacsuhé betlehem
- ✿ **Lombsátorozó** (öko játszóház gyerekeknek, csoportoknak)
- ✿ Kerti táborok, szabadtéri foglalkozások: A só, Kerti lovagok
- ✿ Mozgókönyvtári foglalkozás: **Ezüsthegyi Felfedező**

Zöld szolgáltatások

Fűszer- és gyógynövénykert (közösségi kert alapon)

Minta tankert (közösségi kert alapon)

Tankert (tanéves bérlet alapon)

Herbeteázó

Limonádézó

Magkönyvtár

Fűszerkert és minta tankert

Herbateázó, limonádézó

Magkönyvtár

- ✿ Speciális kezdeményezés, a fenntartható fejlődés célkitűzéseit szolgálja könyvtári környezetben
- ✿ Cél:
  - a helyi közösségekre alapozva a tájfajta növényvilág megőrzése
  - a magok adományozásának és cseréjének segítése
  - az otthon termesztett haszonnövények és hobbikertészkedési kedv erősítése
  - a kezdeti lépések támogatása
  - közösségépítés
- ✿ Várt eredmény: magállomány kialakítása a helyi klímát jól tűrő vetőmagokból + hozzáférés
- ✿ Adományozók:
  - szponzor: 2019-ben 51 féle vetőmag, 612 csomag
  - lakosság: 2019-ben közel 30 féle vetőmag 200 csomag; 2020-ban 9 fő 24-féle vetőmag, 308 csomag
- ✿ Induló állomány: 88-féle vetőmag, 750 csomag (1 csomag = 1 balkonládányi mennyiség)
- ✿ Kölcsönzés: 16 fő 41-féle magot 72 csomag mennyiségben (2020. március 2-13.)

Magkönyvtár

 <p>210.001</p>	<p>Magyar név: Ózirázsa (Latin név: <i>Callistephus chinensis</i>) Fajta név: Peóniavirág</p> <p>Magvetés ideje: III. Palántautaltes ideje: V. Betakarítás ideje: VII-X. Termesztés nehézsége: közepes</p> <p>Fényigény: magas Vízigény: közepes</p>
 <p>210.001</p>	<p>Magyar név: Ózirázsa (Latin név: <i>Callistephus chinensis</i>) Fajta név: Peóniavirág</p> <p>Magvetés ideje: III. Palántautaltes ideje: V. Betakarítás ideje: VII-X. Termesztés nehézsége: közepes</p> <p>Fényigény: magas Vízigény: közepes</p>
 <p>210.001</p>	<p>Magyar név: Ózirázsa (Latin név: <i>Callistephus chinensis</i>) Fajta név: Peóniavirág</p> <p>Magvetés ideje: III. Palántautaltes ideje: V. Betakarítás ideje: VII-X. Termesztés nehézsége: közepes</p> <p>Fényigény: magas Vízigény: közepes</p>
 <p>210.001</p>	<p>Magyar név: Ózirázsa (Latin név: <i>Callistephus chinensis</i>) Fajta név: Peóniavirág</p> <p>Magvetés ideje: III. Palántautaltes ideje: V. Betakarítás ideje: VII-X. Termesztés nehézsége: közepes</p> <p>Fényigény: magas Vízigény: közepes</p>

<p>KÖLCSÖNZESNYILVANTARTÓ</p> <p>Kölcsönzött mag: Ózirázsa, fajta: Peóniavirág Nyilvántartási száma: 210.001</p> <p>Kölcsönző neve: .....</p> <p>Olvasójegye száma: ..... vagy .....</p> <p>Elérhetőség: .....</p> <p>Aláírás: .....</p> <p>Visszahozva: .....</p> <p>Könyvtáros aláírása: .....</p>	<p>KÖLCSÖNZESNYILVANTARTÓ</p> <p>Kölcsönzött mag: Ózirázsa, fajta: Peóniavirág Nyilvántartási száma: 210.001</p> <p>Kölcsönző neve: .....</p> <p>Olvasójegye száma: ..... vagy .....</p> <p>Elérhetőség: .....</p> <p>Aláírás: .....</p> <p>Visszahozva: .....</p> <p>Könyvtáros aláírása: .....</p>
<p>KÖLCSÖNZESNYILVANTARTÓ</p> <p>Kölcsönzött mag: Ózirázsa, fajta: Peóniavirág Nyilvántartási száma: 210.001</p> <p>Kölcsönző neve: .....</p> <p>Olvasójegye száma: ..... vagy .....</p> <p>Elérhetőség: .....</p> <p>Aláírás: .....</p> <p>Visszahozva: .....</p> <p>Könyvtáros aláírása: .....</p>	<p>KÖLCSÖNZESNYILVANTARTÓ</p> <p>Kölcsönzött mag: Ózirázsa, fajta: Peóniavirág Nyilvántartási száma: 210.001</p> <p>Kölcsönző neve: .....</p> <p>Olvasójegye száma: ..... vagy .....</p> <p>Elérhetőség: .....</p> <p>Aláírás: .....</p> <p>Visszahozva: .....</p> <p>Könyvtáros aláírása: .....</p>

Magkönyvtári adományok

Növényadoptáló pont

IFLA – ENSULIB Green Library Award 2020

„Könyvtár a kertben, kert a könyvtárban”

Application for the
IFLA – ENSULIB Green Library Award
2020

Library in the Garden, Garden in the Library –
Green Complexity in the Life of a Public
Library

Ezüsthegy Library
Branch Library of Obuda Platán Library

Compiled by:
Katalin Szépvölgyi, Head Librarian (Ezüsthegy Library)

Translated by:
Erika Nagy, Senior Librarian (Library and Information Centre, Hungarian Academy of Sciences)

IFLA – ENSULIB Green Library Award 2020 Library in the Garden, Garden in the Library

- We have a building that is equipped with energy efficient heating and lighting systems and several of its technical building systems are built according to the requirements of environmentally responsible building certification systems. There is no gas supply in the building. Power consumption is minimal thanks to energy efficient systems. The rooms are flooded with natural light due to the numerous windows, glass walls and the Sunlit Tube Systems. All artificial light sources are LED lighting devices, the average life expectancy of such a lamp is said to be 25-30 years. The floors and windows are made of natural stone with double glazing filled with argon gas. Combined with ceiling and floor heating, the Dalink low temperature air-to-water heat pump is powered by renewable energy. Heat pumps gain 50% of their energy for cooling and heating from the outside air, a free and renewable source, and 20% from low-voltage (0) electricity. The system's energy efficiency rating meets all 'green' building requirements, providing the library with heating, cooling and hot water in a sustainable manner.

Energy efficient heating and cooling system (low-temperature air-to-water heat pump)

Energy efficient lighting system with Sunlit Tube System

Lots of windows, glass walls and natural light

- IT Support Network-Attached Storage (NAS) + Network Storage System.
- It should be noted that the new team of librarians was also strongly committed to the ecological approach, with the mutual desire and intention to support the green library specialization.

7

IFLA – ENSULIB Green Library Award 2020 Library in the Garden, Garden in the Library

Eco-Awareness in the Library's Everyday Life

From the very beginning we have set our hearts on advocating sustainable development, environmental protection, and environmentally responsible behaviour. Certain elements of the architecture and the TSC of the building were designed to meet the requirements of environmentally responsible building certification systems. It is a part of our mission to ensure that eco-awareness is constantly present in the life of the library, we put particular emphasis on raising awareness, spreading messages and the importance of individual responsibility, paying special attention to children. To this end, we have introduced selective waste collection both indoors and outdoors, and use a composting system in the garden, which occasionally also functions as a residential collection point. For library services that require shipments, we purchased a Nissan e-NAV20 40Whi Electric Van and built an EV charging station in the library yard. As part of our day-to-day office activities, we focus on minimizing paper-based administration, and use eco-equipment and tools where ever possible. For example, we store the archive issues of journals in wooden boxes, rental umbrellas and reading glasses in wicker containers, and we use paper wicker baskets made from old newspapers to store other small items.

Selective waste collection (both indoors and outdoors) and composting system in the garden

Electric Van and EV charging station

Eco-Books

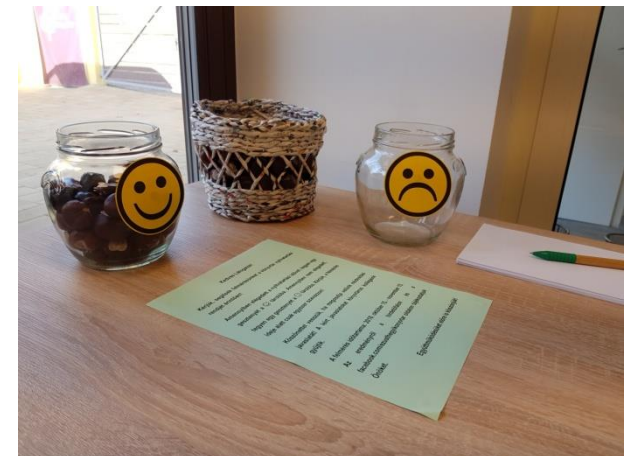

8

Minőségirányítás

- ✿ Vezetés elköteleződése, fenntartó megnyerése
- ✿ 2017-től kiemelt terület (küldetés, munkaterv, projektek)
- ✿ Áthelyeződtek a hangsúlyok az erőforrás-gazdálkodásban és -optimalizálásban
  - HR: új funkciókhoz új kompetenciák (munkerő-felvétel), önkéntesek, közösségi szolgálat
  - Beszerzések: új beszerzés helyett újrahasznosítás, vagy öko / újrahasznosított anyagok
- ✿ Munkatársak érzékenyítése, ösztönzése
- ✿ Képzés, kompetenciafejlesztés több területre fókuszál
- ✿ Primer kutatások
  - Használói igénymérés (zöld témák)
  - Használói elégedettségmérés (gesztenye)
  - Igények és elvárások folyamatos követése, kutatása (pl.: öko klub)
- ✿ Partnerkapcsolati stratégia, együttműködések újraértelmezése
- ✿ Módosult a partnerek és versenytársak köre

Minőségirányítás

- ✿ Hangsúlyosabbá váltak a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos eredmények
- ✿ Változott a kulcsfontosságú eredmények köre
- ✿ Módosultak a benchmarking, benchlearning tervek, tevékenységek és célpontok
- ✿ Konferenciák: szakmai mellett zöld konferenciákon részvétel és szervezés
- ✿ Ötletbörze
- ✿ Ezüsthelyi Könyvtár: a felkészülés fázisait meghatározta (fenntartó, építészeti tervezés, változáskövetés (használói igények), gördülő tervezés, PR)
- ✿ Színesedett és bővült a szolgáltatáspaletta és a folyamatok köre is
- ✿ Változott a szolgáltatásfejlesztés iránya:
  - speciális szolgáltatások (limonádézó, palántakönyvtár, magbörze)
  - rendezvények (öko klub, népi játszóház)
  - kényelmi szolgáltatások

HEF : kényelmi szolgáltatások

- ✿ Állatbarát intézmény
- ✿ Babsátor
- ✿ Cserepelenka
- ✿ Olvasószemüveg
- ✿ Vászontáska

Zöld életképek a könyvtárban

Zöld életképek otthon

Küldetésünkben segítséget jelentett, hogy

- ✿ az önkormányzatok évek óta egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a környezettudatos környezet, életmód kialakítására → megjelent az igény a lakosságban, a szemléletformálás elkezdődött, ehhez csak csatlakozni kellett
- ✿ az olvasói, látogatói körnek volt rokonszenve, hajlandósága, igénye az alternatív életmódra válta
- ✿ a partneri kör (nevelési, oktatási, kulturális intézmények) tevékenységében, programjában megjelent az érdeklődés, a feladat az alternatív/zöld életmódra érzékenyítést érintően
- ✿ az utóbbi években egyre több zöld egyesület, közösség jelent meg és ért el számottevő eredményt helyi szinten, akikhez lehetett csatlakozni, együttműködési lehetőségekben gondolkodni

Köszönöm a figyelmet!

